

տարեկան ըլլալուն պէս Մեծին Լուսավորչի տի գործը աւել-
ուեցաւ, ուր կարճ միջոցի մէջ երեւելի հանդիսացաւ իր բը-
նական ճիշդ սրութեամբը, և ամէն տեսակ ուսմանց յարմար-
ութիւն և ընդունակութիւն ունենալուն համար: Սակայն
նոյն խի սոյն ատեն այնպիսի որոշ կերպով իր բայերը
դէպ ի «Կեպտականութիւն» ուղղեր էր՝ որ իր խելովն իմ
սուցիչները զինքը իրենցմէ հեռացունելու համար փարիզ ու-
ղարկեցին, և անոնց խումբէն սրամիտ և հեռատես մէկը այս
գուշակութիւնն ալ ըրաւ՝ որ Վոլգէր օր մը «Փարիզի մէջ
Ստուածեան աղանդին դրոշակը» տխուր ըլլար: Կարող է-
ղած ատեն կղերից վրայ յորինած եռանդալից և հեգնա-
կան երգերը իրեն դուրին մուտք մը հայթայթեցին զաղղի-
ոյ մայրաքաղաքին ուսումնական և դուարթ ընկերութեանց
շրջանին մէջ, երբ բարեձև և զեղծ ազնուականք զիրենք ար-
բեցութեան տալով՝ Լուսավորչի Թ. Կ. ին խոստութեանցը
համար կը մխթարուէին:

Այս թունաւոր և հրապուրիչ ընկերական շրջանաց մէջ,
զորս կազմող անհատները գլխաւորապէս պէտք էր որ կար-
գաց և բարոյականութեան նեցուկը ըլլային, Վոլգէր անոնց
հիմունքը պեղելու արհեստը ուսաւ: Քննութիւն փրկենք, Վան-
տօմի և Սիւլլէրի դուքները, Ֆարի մարքիզը, Եօլեօի,
Շաթօնէօֆի, Քուրթէն և Սէրվիէ աբբաներն էին այն ատե-
նի ընկերութեան ականաւոր անձինքը: Ընկերութեան մը
որ մինչև այն ատեն եղածներէն ստորին չէր ՚ի մասին բա-
րեձև և քաղաքակիրթ վարմանց, և որ ամենէն գեր ՚ի վերոյ
էր իր աղանդական և զեղծ սկզբունքներովը: Վոլգէր դեռ
երիտասարդ էր, երբ այս ապերաշտան եկեղեցականաց միջին
(Շաթօնէօֆի աբբային) ձեռամբ «Կինոն տը Լ'անբլ» ըս-
ուած հոգևոր տիկինին հետ ծանօթացաւ, որոյ ազդե-
ցութիւնը թէպէտեւ տկարանալու վրայ էր, սակայն այնու-
ևս տակաւին Փարիզի ազնուականները և հանճարեղ մասը
իրեն կողմնակից էին: Կինոն տը Լ'անբլ, Վոլգէրին յան-
պատրաստից տուած պատասխաններուն եռանդուն դարձ-
ուածքը իրեն սաստիկ զարմանք պատճառեցին, 2000 ֆրան-
քի ժառանգութիւն մը ձգեց անոր որ դիրք գնէ: Ահա հե-
տաքրքրական և չարագուշակ դէպք մը: Ստուածեան
աղանդին առաքելոյն զրատան հիմնարկութիւնը ծերունի
պչրող տիկնոջ մը հրիտակովը եղաւ, որուն Վոլգէր ծանօ-
թացաւ ուխտադրութեամբ արեւելի մը ձեռամբ: Սակայն այս մու-
լութեանց տեսարանները, և իր վաղանցուկ աշխատութիւն-
ները, որոնք իր տեղը անոնց մէջ անկորուստ պահելու հա-
մար հարկաւոր էին, երիտասարդ բանաստեղծին միտքը բո-
լորովին իրենց չկարացին գրաւել: արդէն 1712ին 18 տարե-
կան հասակին մէջ, «Մեթ» ըսուած սրտաշարժ ողբերգու-
թիւնը կը յորինէր: Քիչ ժամանակ յետոյ Հօլանտա զրկուե-
լով իբրեւ մանկաւիկ Շաթօնէօֆի մարգիլին՝ որ այն ատեն
հոն գեսպան էր, բողոքական մանկամարդ կնկան մը հետ
սաղտնի յարաբերութիւն հաստատելուն պատճառաւ զինքը
վերստին Վալգրա դարձուցին: Հոն հասնելուն պէս իր սու-
վորական հնարքները ձեռք առնելով վերջապէս խելովնե-
րէն ոմանք և քանի մը թեմակալ առաջնորդներ համոզեց որ
իր սիրուհին Փարիզ բերել տան, որպէս զի բողոքական
հերձուածէն ազատուէր: Վաղաքաքար իր այս շինութիւն
խօստացող խորհուրդը ի դերեւ ելլալով Վոլգէր վերստին
Փարիզի ազնուականաց միջին ընկերութեանը մէջ միջնեցաւ:
Իր անշնչանելի հենդնասիրութեան և ցափստութեանը
պատճառաւ մէկ անգամ անձամբ պատժուեցաւ, և երկիցս,
նախ 12, երկրորդ 6 ամիս, Պասթիլի մէջ բանտարկուեցաւ:
Այսու ամենայնիւ այս բանտարկութիւնները իր գործունե-
ւայ միտքը չկարացին ճնշել:

Շարունակելի

* Կինոն տը Լ'անբլ երեւելի պչրող կին մ'էր, ծնու 1616ին,
մեռաւ 1706ին շատ հոգևոր եղաւ որչափ իր հանճարոյն նոյն
չափ բաղադրիւ սիրականներ ունենալուն համար:

Ս. Ռ. Մ. Ա. Յ. Ր. Ն.

Անուշ հոտեր ուր են գացեր,
Ինչո՞ւ չեն դար ու հաս բուրեր,
Ծաղկունք ինչո՞ւ մեղ են օտար,
Ինչո՞ւ մեղի բացուիլ չեն դար:
Կարմիր վարդիկն ու խւր հոտիկ,
Թող դանդաղել իմ հեղ մայրիկ,
Միթէ մուցան թէ մանկըսիք
Ձունին արդոյ քան զժաղիկ,
Ու դէմ ճնողաց պարզեւներու
Թող սկսին արդ բուրելու:
Կարմիր վարդիկն ու խւր հոտիկ
Թող դանդաղել իմ հեղ մայրիկ:
Այս՝ դիտեմ ձըմեռն է որ
Մեր վարդերուն յիտայ հրաման
Ծաղկիլ նաղել թերթիւք բոլոր,
Ու ծաւալել հոտեր բուրեան:
Կարմիր վարդիկն ու խւր հոտիկ
Թող դանդաղել իմ հեղ մայրիկ:
Ինչ կրնամ արդ ես ընծայել,
Մինչդեռ չունիմ ես ծաղկիներ,
Ո՛հ կը խնդրեմ մայր իմ քաղցրիկ,
Ընդունէ սիրտս դերդ մի ծաղիկ:
Կարմիր վարդիկն ու խւր հոտիկ
Արդ փոխուեցան ի յիմ սրտիկ:

ՅԱՂԱՅԷ Վ. ՄԻՍԻՆԵՆԿ

ՉԱՆԱՉԱՆՔ

Ազգի մը յառաջագիւտութեանը տարերքներէն մէկն է
արժանաւորաց արժանիքը ճանչնալ:

Քանի մը տարիէ ՚ի վեր Անճնանու էր ընկերութիւն ան-
ուամբ քանի մը բարեւէր անձինքներ ընկերութիւն կազմեր,
պանդուխտ Հայոց կարգաւ դրելու դատախօսութիւն պիտի
ընեն՝ կ'ընեն՝ ըրին խօսքերէն յորդորեալ, եթէ չեմ սխալիլ
ասկէ երկու տարի յառաջ անձամբ չուրու չեմէ խանր այ-
ցելու գացինք, և պարզապէս խառնուիլ չուրու:
տրտմանցանք. զարմացանք. տեսնելով որ մեր համարին
բեռնակիր եղբարք տարօրինակ եռանդով մը ժողովերդա-
սատութիւն կընէին: Տրամեցանք, երբ անցելոյն փորձովը
խորհեցանք, որ աղբերնուս մէջ՝ բարի ձեռնարկութիւնը՝
խիստ շատ իրենց հակառակորդներ կ'ունենան, եւ այս ալ
որ բարի բան մը ըլլալուն բնաւ չենք տարակուսիր՝ թերեւս
թշնամեաց ճիրաններուն տակը իյնայ, սակայն յուլիս 4
թուականով Ղալաթիոյ վարժարանը՝ երթալով այս իրաւա-
ցի երկիւղնիս փարատեցաւ: Եւ ան որ ասկից երկու տարի
առաջ հասարակ ընթերցանութեան վարժոյց մ'էր՝ հիմն
ուսումնասէր հայերու Արաբիա դարձեր էր:

Կենդանի Մեսրոպ մ'էր այս խումբին մէջ Պ. Քրիստոս-
տուր Ղաղարասեան. ով որ կ'ըսէ թէ Հայը ինչ որ ալ սկը-
սի չկրնար կատարել կը հրաւիրենք որ գոռուութիւնը մէկ-
դի ձգելով կիրակի օր մը իր պարագայ ժամերուն մէկը այդ-
խմբելին այցելութեանը զոհէ, և տեսնէ թէ ինչ ալ մեղի
պէս պիտի համազուր թէ այս հայերը 30 տարի յառաջ և
զող հայերը չեն, ու հայոց համար անմիաբան են ըսողները
սխալ կարծիք ունին. . . այս առթիւ աշակերտաց մեծագոյն
մասը բաղկացնող Սեփոստացի եղբարք մեր կրկին շնորհա-
կալութիւնը կը մատուցանենք յիշեցնելով սա խօսքը: Այն
բաներն յորում մասն աստուծոյ կը նշմարուի խիստ փոքր
սկզբնաւորութեամբ կ'սկսին: Քրիստոնէական կրօնընէն հիմ-
նադիրը քանի մը ձկնորսներով իր հիմնարկութիւնը սկըզբ-
նաւորեց:

Տիկնիկն մեղի գրուած նամակէ մը ցաւօք կ'իմանամք թէ
Մ. Նալբանդեանց Ազգասէր երիտասարդը դեռ Փեդերոս
պուրկի մէջ խիստ բանտարկութեան ներքեւ կը գտնուի:

զածնուս պէս կրնանք զինքը դիտել որովհետեւ սպասուող
րի հազուստով ծպտեալ սեղանի ծառայութիւն կրնանք :

Կռուայոյզ բանախօսութիւններ կըլլան . — Ս.յա ալ գէշ :
ՀԻՆԳԵՐՈՐԴ ՀԵՌՍԳԻՐ
Ժամ 7 — 15 :

Ճաշին վերջերը չգեղազարդ թուր մը՝ արծըթէ սկա-
ւառակի մը մէջ դրած բերին եւ Նարիպալտիի նուիրեցին
դոր մէջը կապեց : Ուրեմն մեր թշնամին զէնքի կարօտ չէ .
վասն զի Անգղիան անոր կուտայ : Ուրեմն չուրախանա՞մք
իր պայուսակներուն մէջ զէնք չըդանելուն . վասն զի հետը
կրեւտ պէտք չունի :

Երկրին ամբողջութիւնները կրկնապատկեցէք :

ՎԵՅԵՐՈՐԴ ՀԵՌՍԳԻՐ
Ժամ 2 — 15 :

Խտալացւոյն պատուհաններուն տակը կը պտրտինք որ
կէս գիշերին տուն դարձաւ : Սենեկին մէջ լոյս կայ : Գեռ-
չը քնանար . իւր անքունութիւնը մի դուրսէ խմած խաչուէ-
էն ըլլայ : Արդեօք սովորութիւն չունէր ճաշէն ետքը խաչ-
ուէի :

Ինչ ալ որ ըլլայ դուք շարունակեցէք նոր շորագունդեր
դրկել ի վենետիկ :

Ա. ՊԵՏՐՕՆ

— Ժաքօնի դեպքանները Բարիդի մեծ ընտանիքներու
եւ ակումբներու մէջ գտնելու ատեն շատերուն ծաղրը կը
շարժեն իրենց խնջելու կերպով : Թաշկինակի տեղ թուղթի
քառակուսի կտորներ ունին քովերէն եւ երբ կ'ըզան որ
քիթ սրբել հարկաւոր է , գրպանէն այս թղթերէն մէկը կը
հանեն , դէպ ի քիթը կը տանին եւ ետքը ծալելով վար
կը նետեն զայն մեղմիկ :

— Թուղթը շատ բան կը սրբէ , դիտենք , բայց թուղ-
թով քիթ սրբել Բարիդի մէջ դեռ անծանօթ էր : Ս.յա ալ
տեսանք հիմայ , նայինք ասիկէ ետքը ինչեր պիտի տես-
նանք Ժաքօնի շնորհքով :

— Մայիսի երկուքին մեռաւ Բարիդի մէջ Պարոն Մէյեր-
պէր՝ Բալէր ԼԵ ՏԵԱԿԷ : Հիւնօի , Բեօֆէի եւ ուրիշ երե-
ւելի ու անդիւտ թատերադուրծիւններու հեղինակը :

Մէյերպէր ծնած էր 1791ին Պերլին մայրաքաղաքին մէջ ,
բայց երկար ատենէ ի վեր Բարիդ կը բնակէր եւ իր բոլոր
հրաշակերտները Բարիդի թատերաւ մըրայ սկսան ներկայաց-
ուիլ եւ իր անմահ անունը աշխարհիս չորս կողմը տարածել :
Եթէ Բրուսիա ազնիւ զաւակ մը եւ Պրանսա վաճաճ հոգե-
ղաւակ մը կորուսին , կրնայ ըստիլ թէ ընդհանուր մարդ-
կութիւնը մեծ ոգիէ մը զրկուեցաւ :

Մէյերպէրի մահը ամեն աղքատի կողմէ պատճառեց ,
վասն զի ամենքն ալ իր վեհ երաժշտութիւնը կը վայելէին
սիրով : Եթէ Մեթիսթիսի ըսածը ստոյգ է , եթէ յիշատի
այն ժողովուրդները որոնք հիմալ չ'են դիտեր՝ մեռած կը
սեպուին , Եւրոպայի մէջ մեռած ժողովուրդ չը կայ , վասն
զի ամենքն մատ խածնելով իր կորուստը կ'ըզան :

Արեւմտեայ

ՄԱՆՈՒՅՄՈՒՆԵՐ

ԶԵՓԻՈՒ ՀԱՅՐԵՆԵԱՑ

Ս.յա ընտիր հանդէսը , որ բաւական ժամանակէ ի վեր
խմբագրին հիւանդութեանը պատճառաւ դադրած էր , ամ-
սոյս սկիզբէն նորէն հրատարակուիլ սկսաւ Պ . Մինտա
Հայկ Բախամանեանի խմբագրութեամբ եւ Պ . Մարտիրոս
Մ . Թէստիճեանի տնօրէնութեամբ : Ասանց երկուքն ալ ու-
սումնական երիտասարդներ ըլլալով եւ սկզբունքին Ազգ-
օգուտ՝ յուսամբ թէ պէտք եղած քաջակերութիւնը կը
զանեն ազդէն :

Ստորագրութեան տեղն է Կ . Պօլիս Մահմուտ Փաշա Յ .
Քաֆաֆեանի գրատունը , բաժնորդագրութեան դիմէ
վեցամեայ 40 զուրուշ :

ԳԼՍՐԱ ԿԱՄ ԱՆՄԵՂՈՒԹԵԱՆ ՎՏԱՆԳՆԵՐԸ

Չափազանցութիւն ըրած չենք ըլլար երբ այս դրօշակիս
արժէքը հետեւեալ բառերով բացատրենք :

Եթէ նախնիք շատ իրաւամբ կրնան պարծիլ , մեզի թողած
թանկագին դանձուց բովոյն , այն է Հայ լեզուին համար , մեք
ալ պարծանօք կրնամք ներկայացնել մեր նախնեաց որդիքս
Տիրուհի Ս. Բրթնով եւ նմանները , որոնք ոսկի դարուս ողւոյն
սքանչելի արդասիքն են : Քափագելի է մեզ որ ուշիմ թարգ-
մանիչը իր ազնիւ գրչէն ի պարծանս Հայ դատարակու-
թեան , թարգմանութեանը նման գեղեցիկ հեղինակու-
թիւն մ'ալ արտագրէ , իսկ դրքին արժէքը իմացընելու հա-
մար առանց մեր կողմանէ բաւ մը աւելցնելու ազնիւ թարգ-
մանչին յառաջարանը հոս կը դնենք :

« Եթէ պէտք որ պատիւն ու առաքինութիւնը ամեն մար-
դու պատուական ըլլան , օրիորդներն առաջին են որ աս եր-
կու բանին իրենց բոլոր մտադրութիւնն ու զգուշութիւնը
նուիրելու պարտական են , քանզի անոնց բարոյական շահն
ալ ասոնցմէ կախում ունի : Ապա մեղադրելի չենք որ այս
վոքրիկ վէպը կը համարձակինք մատուցանել մեր սեռին նո-
րաբոյս հասակակիցներուն , հաւատալով թէ գործը որչափ
դոյզն ալ ըլլայ , օգուտը նուազ պիտի չըլլայ :

Ս. Բրթնով վէպը հազիւ թէ սոյն անուան արժանի է .
բայց իր բարոյական նկարագրով , գէթ նորահաս օրիորդի
մը համար կրնայ ըստիլ թէ կարեւոր է : Հոս բարեպաշտ
հեղինակը սրտառուչ կերպով ներկայացուցած է վառագ-
նեւն ու յաղթանակը այնպիսի անմեղութեան մը՝ որուն հի-
մէն եղած է սքանչելի մեր մը օրինակին վրայ հաստատուած
դատարակութիւն մը : Պատարակութիւն մը որ կեն-
դանի օրինակին վրայ , միայն կրնայ յաղթանակել : Ապա աս
վէպը իրատ է՝ որչափ օրիորդաց , նոյնչափ ծնողաց : »

Կեցցէ Տիրուհի Ս. Բրթնով ի պարծանս արդի ողւոյն
նա մանաւանդ կեցցէ Ա. Նանն Ս. Բրթնով որ դարոյս ողւոյն հա-
մեմատ զաւակ դատարակելու գեղեցիկ օրինակը կուտայ :

Քաղաքը ըլլար պաշտ Թ. Վ. 18 ԽԱՆՈՒԹԵՐ բերում են
բամբակ զտեւտ ընտիր եւ դիւրագին մարինաներ որոնք
15 . 40 . եւ մինչեւ 6 . ոսկի կը ծախուին : Առաջինը մէկ
ժամու մէջ 30 , երկրորդը 20 . եւ երրորդը 8 օրոյս բաւարար
կը զուէ : Ասոնցմէ զատ կը գտնուի նաեւ կար կարեւու
մաքինաներ , ջրհաններ եւ երկրագործական գործիք : Պար-
սերը անվնաս գրկելու համար յատուկ սնուկներով պատ-
րաստուածներ ալ կան :

Միւս վէպերն իրանը գերաթիւն պէյանի ֆարսիի սու-
հաւէթէ թահսիլ կ'ըլլէին իչին շիմալիէ դատար բէք
չօք բէնաիլ թապ օլունմուշիտէ իրանը մեղքիւրի թահ-
սիլ էվլէլա քալայիտի էտէվաթ վէ իչիդագաթիինի պիւ-
մէյէ միւհթիւմ օլուն պէյի պիւր բէնալէին իտէ ատէմի վի-
ճուտի ճիւհթիլէ Մէհթիսի Մէհթիսի մուքայիտի ճիւհթիլ է-
ֆէնալիին թէրթիլ էթիլի թէւէլէթէ Քաթի նամ դալա-
յիտնամ : միւս վէպերն հազդընտա ֆայիտիլի կիւզէլ թէր-
թիլ օլունմուշ պիւր էտէր օլունղի Մէհթիսի Մէհթիսի թա-
թարաթիւնտան թատիք պույրուրագլէ պաւ քերիլ թապ օ-
լունտարաթ Մահմաթ չարչուշտա Պօլունա Մուսթաֆա էֆէն-
տի իլէ Մուսթաֆա Պալապիտոտէ սապըր քեալթիւմըր քէթ-
իլաւաթը շէրիլի Մուսթաֆա էֆէնալիին տիւրքանլարըն-
տա տաթըլմագտա օլունղի իլան օլունուր :

Սէրի 154 թուոյ տուալին երեսի երկրորդ սիւնին մէջ
« Լալիւնաթէ » գրում է վոխմուկ « Լալիւնաթէ » : — Նոյն
թուոյն 59 երեսի տուալին սիւնին մէջ « Եւնիդաթ » գրում է
վոխմուկ « Լալիւնաթէ » : Պարճեալ վերջին երեսի տուալին սիւ-
նին սկիզբը Մեծատրապիւ Նուրեան էֆէնալիին Մէհթիսի-
յէ Պատուանշանէն իլատ երբորդ կարգի պաշտնատարու-
թեան աստիճան եւս ընդունիլը սխալմամբ չէ գրուած :

ՀԱՏՏՕՆԱԿԱՆ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՈՒ

Ս. ՃԵՎԱԶԻԲՃԵԱՆ

Կ . ՊՈԼԻՍ . Ա . ՀԱՄԱԳՐԱՅԻՆ ՏՊԱՐԱՆ